

יאש - שאול

שמואל א כ"ז:א'

(א) ויאמר דוד אל לבו עתה אֶסְפֶּה יום אֶחָד בְּיַד שְׂאוּל אֵין לִי טוֹב כִּי הַמֶּלֶט אֶמְלֹט אֶל אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְנוֹאֵשׁ מִמֶּנִּי שְׂאוּל לְבִקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְנִמְלֹטְתִי מִיָּדוֹ.

שמואל א ט, א - ו

- (א) ויהי איש מבן ימין מבנימין ושמו קיש בן אביאל בן צרור בן בכורת בן אפיח בן איש ימיני גבור חיל:
(ב) ולו היה בן ושמו שאול בחר וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה גבה מכל העם:
(ג) ויתאבדנה האַתְּנוֹת לְקִישׁ אָבִי שְׂאוּל וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל שְׂאוּל בְּנֹו קַח נָא אֶתְּךָ אֶת אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְקוּם לְךָ בְּקִישׁ אֶת הָאֶתְנוֹת:
(ד) ויעבר בהר אפרים ויעבר בארץ שלשה ולא מצאו ויעברו בארץ שעלים ואין ויעבר בארץ ימיני ולא מצאו:
(ה) והמה באו בארץ צוף ושואל אמר לנערו אשר עמו לכה ונשובה פן יחדל אבי מן האַתְּנוֹת וְדָאָג לָנוּ:
(ו) ויאמר לו הנה נא איש אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד כל אשר ידבר בוא יבוא עתה נלכה שם אולי יגיד לנו את דרכנו אשר הלכנו עליה:

אין לו תובעים

משנה בבא מציעא ב ו

אף השמלה היתה בכלל כל אלה, למה יצאת?
להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש בה סימני' ויש לה תובעים אף כל דבר שיש בו סימנים ויש לו תובעים חייב להכריז:

ייאוש במקורות תנאיים - אבידה וגזילה

משנה בבא קמא י, ב

נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר
גזלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת
הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן
המציל מן הנהר או מן הגייס או מן הלסטים אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו
וכן נחיל של דבורים אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו

משנה מסכת כלים פרק כו משנה ח

עורות בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן
של גנב מחשבה מטמאתן ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן
רש"א חלוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן מפני שלא נתיאשו הבעלים:

תוספתא בבא מציעא ב ב

וכן היה ר' שמעון בן לעזר אומ'
המציל מפי הארי ומפי הזאב ומשניתו של ים ומשניתו של נהר

המוציא באסרטיא ובפלטיא גדולה הרי אילו שלו
מפני שהבעלים מתיאשין מהן

תוספתא בבא קמא (ליברמן) י, כג - כד

הלכה כג
גנב שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן
ירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן
הלכה כד
שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה
אם נתיאשו הבעלים הרי אילו שלהן
אם היו בעלים מרדפין או שהיו במקום אחר הרי אילו של בעלים

תוספתא כתובות ח, ד - ערפורט

גנב שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן
גזלן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן
ירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן
שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה
אם נתיאשו הבעלים הרי אילו שלו
ואם היו בעלים מרדפין אחריהן או שהיו במקום אחר הרי אילו של בעלים

תוספתא תרומות (ליברמן) א, ו

הגנב והאנס והגזלן תרומתן תרומה ומעשרותן מעשרות והקדישן הקדש
אם היו בעלים מרדפין אחריהם אין תרומתן תרומה ואין מעשרותן מעשרות ואין [הקדישן]

תוספתא מסכת כלים (בבא בתרא) (צוקרמאנדל) פרק ד הלכה יא
מחצלת בין בית הגנב ובין בית הגזלן מחשבה מטמאה מפני שהבעלים מתיאשין הימנה

יאוש - איך מתיר לקחת את המציאה?

רש"י בבא מציעא כא, א

מצא פירות מפוזרין - נתיאשו הבעלים מהן, כדאמר בגמרא, והפקר הן.
מעות מפוזרות - הואיל ואין להם סימן ניכר - יאושי מיאש, והווי להו הפקר, וזהו טעם כולם.

יאוש שלא מדעת - סוגית הגמרא

איתמר

יאוש שלא מדעת

אב"י אמ' לא הוי יאוש

ורבא אמ' הוי יאוש

בדבר שיש בו סימן דכולי עלמ' לא פליגי דלא הוי יאוש וא'ע"ג ד(..)שמעיניה דמיאש לבסוף - לא הוי יאוש. דכי
אתא לידיה באיסורא הוא דאתא לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש מימר אמ' סימנא אית לי בגויה יהיבנ'
סימנא ושקילנא ליה.

בזוטו של ים ובשולותיו של נהר א'ע"ג דאית ביה סימן רחמ' שרייה.

כי פליגי בדבר שאין בו סימן
אביי אמ' לא הוי יאוש דהא לא ידע דנפל מיניה.
ורבא אמ' הוי יאוש כיון < > דלכי ידע לא מצי יהיב סימניה ושקיל ליה מהשתא הוי יאוש.

תנן
פירות מפוזרין
ואמאי והא לא (איאש) [[ידע דנפיל מיניה]]
האמ' רב עוקבא בר חמא במכנשתא דבידרי עסיקין [[דההיא אבידה מדעת היא]].

תנן :
מעות מפוזרין
[ואמאי והא לא ידע דנפיל מיניה]
כדא"ר יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה
הכא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה.

תא שמע
עיגולי דבילה וככרות של נחתום [[הרי אילו שלו
ואמאי והא לא ידע]]
הכא נמי אגב יוקריהו מידע ידיע.

תא שמע
לשונות של ארגמן הרי אלו שלו
התם נמי אגב חשיבותיהו ממשמש בהו וכדר' יצחק.

תא שמע
המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעל'
מתיאשין מהן
א"ר יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה.

תא שמע
מאימתי < > כל אדם מותר בלקט? משילכו הנמושות
ואמרינן מאי נמושות?
ר' יוחנן אמ' סאבי דאזלי < א' > אתיגרא
ריש לקיש אמ' לקוטי בתר לקוטי
ואמאי נהי דעניים דהכא איאוש איכא עניים בדוכתא אחריתי דלא איאוש
אמרי כיון דאיכא עניים הכא הנך מעיקרא יאושי מיאשי סברי כיון דאיכא עניים דהתם דהתם מלקטי ליה.

תא שמע
מצא קציעות בדרך ואפלו בצד שדה קציעות
וכן תאנה הנוטה לדרך ומצא תחתיה תאנים
מותרות משום גזל ופטורות מן המעשר
בזתים ובחרובין אסורין
בשלמ' רישא לאביי לא קשיא
קציעות אגב חשיבותיהו < > מידע ידיע דמשמושי ממשמש בהו
תאנה נמי מידע ידיע דנתרא
אלא סופא לרבא קשיא
א"ר אבהו שאני זית הואיל וחזיתו מוכיח עליו

אי הכי אפלו תאנה נמי
אמ' רב פפא תאנה עם <נפ'> נפילתה נמאסת.

תא שמע
הגנב שנטל מזה ונתן לזה
וכן גזלן שנטל מזה ונתן לזה
וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה.
מה שנטל נטל ומה שנתן נתן.

בשל' גזלן וירדן איכא למימר קא חזי ליה
אלא גנב לא קא חזי ליה
לאו משום דאמרינן כיון דלכי ידע מיאש מהשתא הוי יאוש
תרגמה רב פפא בליסטיס מזוין.

אי הכי הינו גזלן
תרי גוני גזלן.

תא שמע
שטף נהר קוריו ועציו ואבניו¹
אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו
אם נתיאשו הבעלים אין בסתמא לא
הכא במאי עסיקין ביכול להציל
אי הכי אימא סופא
אם היו בעלים מרדפין אחריהן חייב להחזיר
אי ביכולין להציל מאי איריא מרדפין אפלו אין מרדפין נמי
ביכולין להציל על ידי הדחק
מרדפין לא איאש
אין מרדפין איאש.

תא שמע
כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה?
הרי שירד לתוך שדה חברו ולקט ותרם שלא ברשות
אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה
ואם לאו תרומתו תרומה
ומניין היה יודע אם חושש ואם לאו
הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמ' לו כלך אצל יפות
אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה
כי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמאי בעידנא דתרם הא לא ידע
תרגמה רבא אליבא דאביי דשויה שליח
הכי נמי מסתברא דאי לא שויה שליח² מי הויה תרומתו תרומה
אתם גם אתם לרבות שלוחכם, מה אתם לדעתם אף שלוחכם לדעתכם
אלא כגון דשויה שליח
[אי הכי כי לא נמצאו יפות נמי
אלא אמ' רבא בשויה שליח ואמ] וזיל תרום ולא אמ' ליה מהני תרום

¹ בגיליון - הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן הא סתמא לא
² בגיליון - [+לג התו' ותסברא בדלא שויה שליח???] +

וסתמיה דבעל הבית כי תרים מבינונית תרים ואזל איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו ואמ' לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה.

אמימר ומר זוטרא ורב אשי איקלעו לבוסתנא³ דמרי בר איסק
איתי ארישא לקמיהו תמרי ורימוני
אמימר ורב אשי אכול
מר זוטרא לא אכל⁴
אתא מרי בר איסק אשכחינהו
אמ' ליה אמאי לא איתית קמי רבנן מהנך שפירתא
אמרי ליה השתא נמי לא אכיל מר
והתיניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומ'
אמ' להו הכי אמ' רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד.

תא שמע
עודהו הטל עליהם ושמח הרי זה בכי יתן
נגבו א'ע'פ' ששמח אין בכי יתן⁵
שאני התם דכת' וכי יתן מים עד שיתן
אי הכי רישא נמי⁶
כדרב פפא
דרב פפא רמי כת' כי יתן וקרין כי יותן⁷
הכיצד?
יותן דומיא דיתן מה יתן דניחא ליה אף יותן דניחא ליה.

תא שמע
דא"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מניין לאבדה ששטפה נהר שמותרת שנ' וכן תעשה לחמורו וכן תעשה
לשמלתו וגו' מי שאבדה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבדה ממנו ומכל אדם
ואיסורא דומיא דהיתירא מה היתירא כי אית בה סימן בין לית בה סימן שריא אף איסורא נמי בין אית בה סימן
בין לית בה סימן אסירא
תיובתא דרבא תיובתא
והיל' כותיה דאביי בי'ע'ל' ק'ג'ם'.

אמ' ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מאחר דאיתותב רבא תמרי דזיקא היכי אכלין להו
אמ' ליה כיון דאיכא שקצים ורמשים דאכלי להו מעיקרא איאוש מיאש
יתמי דלאו בני מחילה מאי
אמ' ליה לא מחזקין באגא בארעא דיתמי
מוחזק ועומד מאי
כרכתא מאי
אמ' ליה הכי נמי.

³ בגיליון - פרדס

⁴ בגיליון - [[*פי' שנת(ו)]](נ)ם שלא מדעת*]]

⁵ בגיליון - [[*פי' דלא מיתכשרי למפרע הכא נמי גבי היפות*]]

⁶ בגיליון - [[*פי' אמאי מיתכשרי*]]

⁷ בגיליון - [[*פי' בעינן או שיתן הוא או שישמח בשעת הטל*]]

שם	תאריך	סוג	מחבר	מקום	שפה	מיון	קטגוריה	מצב	מחיר	מספר עותקים	מחיר	מצב	מחיר	מספר עותקים	מחיר	מצב	מחיר	מספר עותקים	מחיר
הולא		הולא																	
נצחיה (רפ"ג)		הולא																	
פירוש 8-9		הולא																	
הנבואה 165		הולא																	
מתקן 95		הולא																	
אספיקולא		הולא																	
מיקרו 115 א		הולא																	
מיקרו 117		הולא																	
CUL T 5 F 202.36		הולא																	

חדושי הרמב"ן בבא מציעא כב, א

שטף נהר קוריו עציו ואבניו **אם** נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו. הכי איתא בכולהו נסחי ורש"י ז"ל מחק והגיה הרי אלו שלו **מפני** שנתיאשו הבעלים, ופירש שכל שטיפת נהר הבעלים יודעים בה מיד דיש לה קול הא סתמא כלומר אבדה אחרת שאין לה קול וכו' כדכתיב בפירושו, ולא נהירא לי משום דקשיא לן עלה אי הכי אמאי אקשינן מסיפא דקתני מרדפין אין שאין מרדפין לא, תקשי ליה הך רישא גופה דקתני הרי אלו שלו מפני שנתיאשו הבעלים ואמאי הרי הן שלו דילמא ליכא יאוש הואיל ויכולין להציל, ואם תאמר הואיל ואינן מצילין נתיאשו הבעלים אי הכי סיפא נמי לא קשיא. אלא עיקר הגירסא כמו שהיא בכל הנוסחאות אם נתיאשו הבעלים הרי הן שלו, וקס"ד דמאי אם נתיאשו הבעלים דקתני ששמעו ששטפם נהר והרי הן של מוצאו מפני שהוא דבר שאין בו סימן וכשיורדין גשמים ביותר הנהר שוטף ועובר וכשפוסקים הוא הולך וחסר ומניח מה ששטף במקום אחר ואין יכולין להציל עד שיחסרו המים ויניחם במקום אחר, **ולא דמיא לשלוליתו של נהר דהתם לא יטיל אותם הנהר ליבשה לפי שה באמצעיתו ואינו חסר והן אבודין ממנו ומכל אדם**, והכא מפני כך הן שלו מפני שהוא דבר שאין בו סימן ומי שמוצאן אין הבעלים יכולין ליתן בו סימן והם אבודין לבעלים ומצויים אצל כל אדם, קתני מיהא **אם** נתיאשו כלומר ששמעו ששטף אלמא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, ואוקמה רבא כגון שיכולין להציל ומאי אם **נתיאשו הבעלים שנתיאשו ממש** ואקשינן אי הכי אימא סיפא מאי איריא מרדפין אפי' אין מרדפין נמי כיון דיכולין להציל ודאי לא נתיאשו ורישא דקתני אם נתיאשו דוקא קתני בודאי, והדר אוקימנא ביכולין להציל ע"י הדחק ומאי אם נתיאשו הבעלים דקתני ששמעו ששטפם נהר ולא רדפו אחריהם, ואם לא שמעו אינם שלו דדילמא אי שמעי מרדפי ואם היו מרדפין אחריהם חייב להחזיר, א"נ אם נתיאשו הבעלים שלא רדפו ואם היו מרדפין חייב להחזיר ודוקיא דרישא היינו סיפא, ובהכי סלקא שמעתין שפיר וכך פירשה הרב אב ב"ד ז"ל. וראיתי מי שטרח לפרש גרסת רש"י ז"ל כך, הרי אלו שלו מפני דהבעלים מתיאשין מהם כלומר אם נתיאשו לבסוף הרי אלו שלו שכיון שטיפת נהר יש לה קול ולא רדף ולבסוף שמעיניה דאיאש הוכיח סופו שמתחלתו נתיאש, הא סתמא לא כלומר אבדה אחרת שאין לה קול לא אמרי' הוכיח סופו על תחלתו כיון שמתחלתה לא ידע ש"מ יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, ומפרקי' ביכולין להציל ואפ"ה הרי אלו שלו דהוכיח סופו על תחלתו הואיל ומעיקרא נמי היה לו להציל ולא הציל, ואקשי' מסיפא דקתני מרדפין וכו', **והפירוש הראשון יותר נכון ועוד שהגירסא כך היא בעיקר הנוסחאות ובפירוש ר"ח ז"ל, ובתוספתא (דבבא קמא) [דכתובות פ"ח ה"ה] תני לה בהאי לישא שטף נהר וכו' אם הרגישו הבעלים הרי אלו שלהן אם היו הבעלים מרדפין אחריהן או שהיו במקום אחר הרי אלו של בעלים.**

תוספתא כתובות (ליברמן) ח, ד

הגנב והגזלן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן הגזלן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן הירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן שטף נהר עצים ואבנים וקורות מזה ונתן לזה

אם נתיאשו הבעלים הרי אילו שלו
ואם היו בעלים מרדפין אחריהן או שהיו במקום אחר הרי אילו של בעלים

תוספתא תרומות (ליברמן) א, ה

כיזה צד תורם את שאינו שלו
ירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות
אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה
ואם אינו חושש תרומתו תרומה
כיצד יודע אם חושש משום גזל ואם לאו
הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמ' לו כלך אצל יפות
אם היו יפות אינו חושש משום גזל
ואם לאו הרי זה חושש משום גזל
אם היה בעל הבית מלקט ומוסיף עליהן בין כך ובין כך אינו חושש משום גזל

מניין ליאוש?

ירושלמי בבא מציעא ב, א

מניין לייאוש בעלין מן התורה
רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק [דברים כב ג] כן תעשה לחמורו וגו'
את שאבוד לו ומצוי לך את חייב להכריז
ואת שאינו אבוד לו ומצוי לך אין את חייב להכריז
יצא ייאוש בעלים שאבוד ממנו ומכל אדם.

נוסח הירושלמי בכ"י אסקוריאלי וברמב"ן בבא מציעא כז

מנין ליאוש בעלים מן התורה
ר' יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק כן תעשה וכו' ומצאתה
את שהוא אבוד לו ומצוי לך אתה חייב להכריז
יצא יאוש בעלים שהוא אבוד ממנו ומכל אדם,

מדרש הגדול דברים כב, ג

ד"א אשר תאבד ממנו.
אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק מנין לאבדה ששטפה נהר שמותרת,
שנאמר אשר תאבד ממנו, מי שאבודה ממנו ומצואה אצל כל אדם,
יצאת זו שאבודה ממנו ומכל אדם.

רש"י בבא קמא סו, א

מוצא אבדה לאו כיון דמייאש ליה מרה - מקמי דתיתי לידיה קני לה אם נתייאשו בעלים קודם שמצאה זה קנה
דתניא באלו מצאות (ב"מ דף כב:) מנין לאבידה ששטפה נהר **הואיל ונתייאשו הבעלים** שהיא מותרת
ת"ל אשר תאבד ממנו שאבודה ממנו ומצויה לשאר בני אדם יצתה זו אלמא קני והכא בגזילה דאתי לידיה
מקמי יאוש והדר אייאוש סגי ליה בדמים.

תוספות בבא מציעא כז, א

מה שמלה מיוחדת שיש לה סימני' ויש לה תובעין - במרובה (ב"ק דף סו. ושם ד"ה מוצא) אמרין בגניבה ילפינן יאוש מאבידה וא"ת ואבידה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא לן דמה שמלה מיוחדת שיש בה סימן ואין הבעלים מתייאשין אלא תובעין שיחזירוה להם בסימנין אפי' אי סימנין לאו דאורייתא ואין מחזירין אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה דדווקא דבר שיש בו סימן חייב להחזיר דע"י שיש בו סימן ימצא עדים שיאמר להם מכירים אתם שמלה שלי שהיו בה סימנין כך וכך וגם המוצא לא יוציא השמלה להראותה לכל אדם אלא למי שיתן בה סימנים אף על פי שאינו מחזירה לו בכך מ"מ דומה שהיא שלו ומראה אותה לעדים אבל דברים שאין בהן סימן הוי שלו לפי שהבעלים נתיאשו והא דקאמר בגמרא סימנין כדי נסבה אף על גב דצריך הסימנין דע"י זה יש לה תובעין מ"מ כדי נסבה דאפילו אי לא תני אלא שיש לה תובעין מ"מ ידעינן דע"י סימנין יש לה תובעין ואין הבעלים מתייאשים כדפרישית ומיהו בירושלמי יליף מניין ליאוש מן התורה אמר רבי יוחנן אשר תאבד ממנו מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאה זו כו'.

חידושי הרמב"ן בבא מציעא כז, א

מתני' מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעין וכו'.
מצאתי בפירוש רש"י ז"ל למעוטי מידי דידיעין ביה דמיאש, וכן מפורש בהלכות ועיקר,
אבל מה שפרש"י ז"ל בב"ק בפרק מרובה (ס"ו א') דיאוש קונה מדתניא בפירקין מנין לאבדה ששטפה נהר שמתרת וכו' אלמא יאוש קני,
זה אינו נכון דהא יאוש שלא מדעת הוא ולא הוי יאוש אלא דהתם רחמנא שרייה והוי הפקר,
ועוד שלמה למה לי דהא עיקר משמעותיה לדבר שיש לו תובעין אתא כדאיתא בגמרא,
אבל בירושלמי גרסינן הכי מנין ליאוש בעלים מן התורה ר' יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק כן תעשה וכו' **ומצאתה**
את שהוא אבוד לו ומצוי לך אתה חייב להכריז יצא יאוש בעלים שהוא אבוד ממנו ומכל אדם,
ואשכחן בתוספתא דתניא פחות משוה פרוטה אין חייב להכריז שנאמר שלמה מה שלמה מיוחדת דבר שיש בו ש"פ וכו', **ושמא זהו פי' שיש לו תובעים, ומאן דנפקא ליה מומצאתה פליג אמתני' ואינו מחזור.**

חידושי הר"ן בבא מציעא כז, א

מתניתן אף השמלה בכלל היתה כו' מה שמלה כו' פירש"י שאינה של הפקר דבידי אדם נעשים אף כל שיש תובעים לאפוקי היכא דידיעין ביה דאיאוש ולפ"ז יאוש משמלה נפקא ומיהו בירושלמי מפיק יאוש מאשר תאבד ולפי פירושו יש לה תובעין שוה פרוטה והכי איתא בתוס' ולפ"ז מאן דמפיק ליה בגמרא מומצאתה פליג אמתניתן ולא מחזור:

חידושי הרמב"ן בבא מציעא כב, ב

ה"ג מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאת זו שאבודה ממנו ומכל אדם תיובתא דרבא ואי נמי גרסי' ואיסורא דומיא דהיתירא ול"ג מה איסורא וכו'.
וה"פ דקרא קא דייקי' דאמר שהאבדה שאבודה ממנו ומכל אדם מותרת מדכתיב ממנו, וע"כ האבדה שאבודה ממנו ומכל אדם יש בה יאוש בעלים ודכותה אסר מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם ואמאי הא איכא יאוש, אלא ש"מ יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, ולפיכך אמרה תורה אבדה שאבודה ממנו ומכל אדם מותרת אפי' לא ידעו בה בעלים ואם מצויה אצל כל אדם אסורה דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש,
ואי קשיא ודילמא ה"ק רחמנא אבודה מכל אדם מותרת שנתיאש ויאוש מתירה, ומצויה אצל כל אדם אסורה שאין בה יאוש וקמ"ל דיאוש קני,

לא קשיא דיאוש משמלה נפקא לן כדתנן בפירקין, ועוד לישמעין יאוש במצויה אצל כל אדם כגון שנתיאש או שאין בה סימן, מדקא נסיב לה תלמודא שאבודה ממנו ומכל אדם ש"מ אין יאוש מתירה אלא אבדתה מכל אדם מתירה וש"מ דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש, ומאי דכתיב בספרים מה היתירא ל"ש אית בה סימן ל"ש לית בה סימן פירושא הוא ולא ידעין מאן כתביה דלא נהירא כלל, ואף על גב דגריס ליה רש"י ז"ל ליתיה מגמרא ושיטפא דספרי הוא ודברי ר"ח ז"ל קרובין למה שכתבנו.

רש"י בבא מציעא כב, א

לא הוה ידע - אלמא: כיון דלכי ידע דניחא ליה - אמרינן: מעיקרא נמי ניחא ליה, ולענין יאוש נמי, כיון דלכי ידע מייאש - מעיקרא נמי הוי יאוש.

חידושי הריטב"א בבא מציעא כא, ב

כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי אמר לא הוי יאוש דהא לא ידע דנפל ורבא אמר הוי יאוש דכיון דלכי ידע לא סגי דלא מייאש. פ"י ואפילו לא נתייאש לבסוף כלל דכיון דלית בה סימן כאבודה ממנו ומכל אדם דמי, וכל היכא דאמרינן דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש או בדבר שאין בו סימן לאביי או בדבר שיש בו סימן לכו"ע אף על גב דאייאש לבסוף לא מהני, ואפילו למ"ד בעלמא דיאוש כדי קני, דשאני הכא שלא נטלה בתורת גזל וכיון דבשעת נטילה לא זכה הרי ידו כיד הבעלים וכנפקד שלהם שאין יאוש מועיל בו, והא דאמרינן לעיל דכי אתי לידיה באיסורא אתא לידיה, לאו באיסורא ממש קאמר שהרי לא נתכוין לגזול וחייב הוא ליטלה כיון שיש בה סימן, אלא בשעת איסורא קאמרינן כלומר דכי אתא לידיה ברשות בעלים קיימא וכנוטל מידם דמי, וזה ברור וכן פירש ר"י ז"ל.

כתב יד אסקוריאל

ת"ש

עיגולי דבילה

הא לא [[ידע]] דנפל מיניה דמייאש

התם נמי כיון דיקירי מידע ידע בהו.

ת"ש

ככרות של נחתום הרי אלו שלו

ואמאי הא לא ידע דנפל מיניה

התם נמי כיון דמידעם דמיכלא הוא משמושי <ממ'> ממשמש בהו.

ת"ש

ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו

הא לא [ידע] דנפל מיניה

התם נמי אגב דחשיבי משמושי ממשמש בהו כדר' יצחק.

רא"ש מסכת בבא מציעא פרק ב סימן ב

ועיגולי דבילה וככרות של נחתום ומחרוזות של דגים וחתיכה של בשר כיון דמידי דמיכל נינהו חשיבי ליה וממשמש בהו והוי יאוש מדעת.

וכן לשונות של ארגמן אגב דחשיבי ממשמש בהו כדר' יצחק.

וגיזי צמר ואניצי פשתן אגב יוקרייהו מידע ידע:

ביאור הגר"א חושן משפט סימן רסב ס"ק ז

[ז] (ליקוט) מחמת כובדו או כו'. שם במתני' מעות ופירות מחמת חשיבותו כמש"ש בגמ' כדרב יצחק כו' וכן בלשונות ארגמן כמש"ש התם נמי כו' וכן עיגולי דבילה וככרות של נחתום גירסת הרא"ש ג"כ אגב דחשיבי כו' וכו' משום דמידי דמיכל הוא וכו' דהוא הטעם ג"כ למחרוזות של דגים וחתיכות של בשר אבל גיזי צמר ואניצי פשתן הטעם משום יקירי וצ"ל שכן היה גי' בגמ' ת"ש גיזי כו' והכלל לגי' כל מתני' משום חשיבי לבד מגיזי ואניצי אבל כריכות ברה"ר טעמא אחרינא להו כמש"ש כ"ב כ"ג בפלוגתא דרבה ורבא והטעם משום דכריכות מסתמא דרך הינוח ועתוס' כ"א א' ד"ה אלו כו' (ע"כ):

ביאור הגר"א יורה דעה סימן שלא ס"ק עו

(ליקוט) התורם כו'. גירסת הרמב"ם שם ותסברא ועתוס' שם ד"ה ה"ג כו' וה"פ ותסברא והא אתם כו' ר"ל ואמאי צריכין לכלך אצל יפות כו' הא שלוחו כמותו אלא הב"ע כו' אבל באמת א"צ לכ"ז אלא אליבא דתי' דרבא אבל א"צ לתי' דרבא דמצוה שאני וכ"מ בעובדא דקדושין נ"ב ב' דהא שם לא עשאו שליח ודלא כתוס' שם ד"ה אם כו' שדחקו בזה וכתבו וא"כ כו' ואזלי לטעמייהו דגרסי ה"נ מסתברא כו' (ע"כ):

תנאים ואמוראים - ביוגרפיות: תולדותיו של רבי שמעון בן יהוצדק א'

תנא, וכתבו תוספות (סוכה י"א ע"ב ד"ה: דברי). מאחרוני התנאים בארץ ישראל. רבו של רבי יוחנן (יומא מ"ג ע"ב), ולא מצינו בשום מקום בש"ס שדיברו יחד או ישב לפניו. היה כהן ונפטר בלוד. ובא יוחנן אחיו להטמא לו (שמחות פ"ד י"א) ורבי יוחנן ורבי ינאי הלכו אחרי מטתו (ירו', נזיר פ"ז ה"א).

המקרה+הדין	המקור:	עולם התוכן:	קשה על-	תירוץ	נושא הראיה
פירות מפוזרין- הרי אלו שלו.	המשנה שלנו	מציאות	אביי	במכנשתא דבי- דרי עסקינן. כלומר זהו ייאוש הפקר מכונן.	ייאוש
מעות מפוזרות- הרי אלו שלו.	המשנה שלנו	מציאות	אביי	אדם ממשמש בכיסו כל שעה ושעה- בשלב המציאה כבר היה ייאוש	ייאוש
עיגולי דבלה- הרי אלו שלו.	המשנה שלנו	מציאות	אביי	בגלל הכובד שלהם מרגישים מייד בחסרונם. -	ייאוש

	בשלב המציאה כבר היה ייאוש.				
ייאוש	מפאת חשיבותן אדם בודק בכיסו כל הזמן. - בשלב המציאה כבר היה ייאוש	אביי	מציאות	המשנה שלנו	לשונות של ארגמן- הרי אלו שלו.
מה זה שונה מהת"ש השני? מסבירים התוס': ומשמע נמי אף על גב דכשזה הגביה עדיין היה בעל אבידה בבית המדרש ולא ידע שנפל מיניה.	אדם ממשמש בכיסו בכל שעה ושעה- בשלב המציאה כבר היה ייאוש	אביי	מציאות	ברייטא	המוצא מעות בבתי כנסיות... הא"ש מפני שהבעלים מתייאשין מהם.
ייאוש ירושלמי פאה ח, א - אין זכר לייאוש כהסבר המשנה	עניי הערים האחרות מתייאשים מראש... בשלב הלקיחה כבר היה ייאוש	אביי	מתנות עניים	משנה פאה ח, א	מאימתי כל אדם מותר בלקט ... והא איכא עניים בדוכתא אחריתא דלא איאוש?! מצא קציעות בדרך... מותרות ... בזיתים ובחרובים אסור
ייאוש בגלל הפער בין הרישא והסיפא מתבקש לחלק ביניהם - החילוק של רבא מתיישב יפה במשנה - אין צורך לחלק מצד ייאוש שלא נזכר בה ירושלמי מעשרות ג, ב לא מזכיר ייאוש בהסבר המשנה	אביי - הבעלים יודע שקציעות ותאנים נושרות ויש ייאוש לפני שלוקח ; בזיתם ובחרובים אסור כי הבעלים לא יודעים ולא ידוע אם התייאש רבא - בזית יש סימן ולא	רישא-אביי סיפא-רבא	מציאות	משנה מעשרות ג, ד	

	מתיימש; בתאנה אין סימן				
ייאוש	גנב = ליסטים מזויין הבעלים יודע ומתיימש לפני המציאה	אביי	הפקר\ייאוש	תוספתא כתובות ח, ד	הגנב\גזלן\ירדן שנטל מזה ונתן לזה- מה שנטל נטל ומה שנתן נתן...
ייאוש ראיה זו היא המשך הברייתא הקודמת נראה שיש סתירה פנימית בתוך הברייתא - הרישא מתפרשת כרבא והסיפא כאביי (ראה מה שכתב ברודי בספרו על משנה ותוספתא כתובות)	מדובר כשהבעלים יודעים מזה, ויכולים להציל בשעת הדחק, ובכ"ז הם לא מגיבים... יכולים להציל = סימן	רבא	הפקר\ייאוש	תוספתא כתובות ח, ד	שטף נהר קוריו ועציו ואבניו אם נתימשו הבעלים הרי אלו שלו
שלא מדעת - רש"י - כיון דלכי ידע דניחא ליה - אמרינן: מעיקרא נמי ניחא ליה, ולענין יאוש נמי, כיון דלכי ידע מיימש - מעיקרא נמי הוי יאוש. בבלי - התורם תורם עבור בעל הבית (מוכח מהמשך שמדובר בעשאו שליח) בירושלמי נראה שהברייתא מתבארת שהתורם עבור עצמו - כלומר מדובר בגנב	עשאו שליח אבל לא אמר לו ממה לתורם	אביי	תרומות ומעשרות	תוספתא תרומות ה, א	כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה?
שלא מדעת בחלק מכתבי היד: 'מאי טעמ' לאו משו' ד[לא]אמרינן כיון דמיגליא מילתא דהשת' ניח' ליה מעיקרא ניח' ליה	דין מיוחד בקבלת טומאה: כי יותן דמי דכי ייתן"	רבא	טומאה וטהרה		עודהו הטל עליהם ושמח- הרי זה בכי יתן נגבו א'ע'פ' ששמח- אינן בכי יתן

<p>הגמרא מסיקה מאבודה ממנו ומכל אדם לכל אבידות; יאוש לא נזכר כלל; עיקר הראיה שאסור לקחת חפץ ללא סימן, כנראה מה שמתיר לקחת הוא ייאוש</p> <p>הראיה הזאת מושכת לכיוון שרבא התחשב רק בסימן ולא בייאוש</p> <p>התא שמע הוא ממימרה בר רבי יוחנן מצטט תנא ולא מבריייתא!!!</p>	<p>"תויבתא דרבא תויבתא"</p>	<p>רבא</p>	<p>מציאותי יאוש</p>	<p>מניין לאבדה ששטפה נהר שמוותרת... ואיסורא דומיא דהיתירא מה היתירא בי אית בה סימן בין לית בה סימן שריא אף איסורא נמי בין אית בה סימן בין לית בה סימן - אסירא</p>
---	-----------------------------	------------	---------------------	---

רשימות שיעורים (רי"ד סולובייצ'יק) בבא מציעא כא, א

בביאור המחלוקת בין אב"י ורבא בדין יאוש שלא מדעת בביאור המחלוקת שבין אב"י ורבא אי יאוש שלא מדעת הוא יאוש או לא הוא יאוש, נראה דיש לבאר את פלוגתתם בג' אופנים:

א) בפשטות יש לפרש דלכו"ע מעשה יאוש הוא המתיר והמפקיע של ממון הבעלים מהחפץ, ואין המתיר דממון הבעלים עצם השם אבוד שבחפצא, ונחלקו האם המתיר דיאוש שמפקיע ממון הבעלים חל למפרע או לא - דלרבא חל המתיר של יאוש למפרע, ולאב"י לא חל המתיר דיאוש למפרע, אלא דלפי"ז צ"ע בשיטת רבא דמאי שנא יאוש דמועיל וחל למפרע מדעת מקנה והפקר דאינם חלין למפרע.

ב) י"ל דרבא ואב"י נחלקו בגדר יסוד הפקעת ממון הבעלים מהחפץ ובהיתר לקיחת האבידה - דלרבא עצם חלות שם אבידה שבחפץ מפקיע ממנו דין ממון הבעלים ומתיר את לקיחת האבידה למוצא האבידה, והיאוש רק משלים את חלות השם של אבידה שבחפצא, ואין מעשה היאוש עצמו מהווה המתיר והמפקיע דממון הבעלים - דיאוש אינו מעשה הפקר וליכא ביאוש חלות דין דעת מקנה. והא דבעינן יאוש היינו רק כדי להשלים את חלות השם ודין אבידה בחפצא. ומשו"ה ס"ל לרבא דיאוש שלא מדעת הוא יאוש. משא"כ אב"י ס"ל דיאוש מהווה המתיר שמפקיע ממון הבעלים מהחפץ ומתיר את לקיחת החפץ, ומשו"ה סובר דאין היאוש מועיל למפרע, וס"ל דיאוש שלא מדעת לא הוא יאוש. ולפי"ז יוצא דיסוד המחלוקת בין אב"י ורבא אינו האם דעת היאוש חל למפרע או לא - אלא דפליגי בגדר המתיר והמפקיע דממון הבעלים מהחפצא דאבידה - דלרבא הפקעת הממון חלה ע"י עצם חלות שם אבידה שחל בחפצא, והיאוש רק מועיל להשלים את השם אבידה שבחפצא, ומשו"ה ס"ל דיאוש מועיל למפרע, דאע"פ שאין דעת מקנה חלה למפרע, שאני יאוש שאינו דעת מקנה בעלמא, דהיאוש אינו אלא תנאי שחל להשלים את חלות השם אבידה בחפצא, ומשו"ה חל אף למפרע. משא"כ אב"י ס"ל דיאוש הוא עצם המתיר והמפקיע של דין ממון הבעלים מהחפץ, ומשו"ה ס"ל דאינו מועיל למפרע בדומה לדעת מקנה בעלמא.

ג) ועוד יתכן לומר דלכו"ע השם אבידה גמורה שבחפצא הוא המתיר והמפקיע דממון הבעלים - אלא דנחלקו האם חל חלות שם אבידה גמורה מיד בשעה שנאבדה אף לפני שנודע לבעלים שנאבד החפץ, דאב"י סובר שחל שם אבידה גמורה בחפצא רק אם יש ידיעת הבעלים שנאבד החפצא דכתיב "אשר תאבד ממנו", וידיעת הבעלים אינה חלה למפרע ולא חל בה שם אבידה גמורה להפקיע ממון הבעלים עד שנודע לבעלים שנאבד

החפץ, ואילו רבא סובר דבאבידה שאין בה סימן חל חלות שם אבידה גמורה בחפצא מיד כשנאבדה אף בלי ידיעת הבעלים שנאבדה, דמאחר דלכי ידע דנפל מיניה מיאש חל ביה שם אבידה גמורה מיד כשנאבדה (ועיין בריטב"א ד"ה ורבא אמר וכו' שמובא להלן).

...

הנה בגמ' איתא "בדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף על גב דשמעיניה דמיאש לבסוף לא הוי יאוש באיסורא הוא דאתא לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר סימנא אית ליה בגויה יהבנא סימנא ושקילנא ליה".

ונל"פ הגמ' עפ"י הג' אופנים הנ"ל:

א) לפי הביאור הראשון שהעלנו י"ל דרבא ס"ל דיאוש שלא מדעת הוי יאוש כלומר דמעשה היאוש שלאחר זמן חל למפרע להפקיע ממון הבעלים, אך רבא סובר דהיינו רק בדבר שאין בו סימן דעומד ליאוש הבעלים משעה שנאבד. משא"כ בדבר שיש בו סימן שאינו עומד ליאוש דמסתמא הבעלים לא יתייאשו אח"כ, כי מסתמא יסמכו על הסימן שיש להן שיתנו את הסימן ויקבלו את החפץ בחזרה, ואף על פי שנתייאשו לבסוף מ"מ היאוש אינו חל למפרע להפקיע ממון הבעלים, דרק כשעומד החפצא ליאוש בשעת האבידה דהוי דבר שאין בו סימן אזי אמרינן דהיאוש שלבסוף חל למפרע, משא"כ בדבר שיש בו סימן.

ב) לפי הביאור השני רבא ס"ל דהמתיר והמפקיע דממון הבעלים הוא חלות השם אבידה שחל בחפצא, ונראה לומר דבדבר שאין בו סימן חל בחפצא מעצמה חלות שם אבידה משעה שנאבדה, אולם לא הוי אבידה גמורה עד שנתייאשו הבעלים ממנה, והיאוש שלבסוף גומר את שם האבידה בחפצא למפרע, דחל בה למפרע שם אבידה גמורה ומתיר את החפצא משעה שנאבדה. אולם כ"ז בדבר שאין בו סימן, משא"כ בדבר שיש בו סימן שהחפצא עומד להשבה ע"י הסימן י"ל דלא חל בה שם אבידה משעה שנאבדה, והיאוש שלאח"כ אינו מועיל למפרע אלא מכאן ולהבא, ומאחר שהמוצא לקחה לידו לפני יאוש הרי הוא כבר נתחייב בחיוב השבת החפצא, ושוב אינו מועיל היאוש שלבסוף.

ג) לפי הפירוש הג' לכו"ע שם אבידה שבחפצא היא המתיר דממון הבעלים ואבי"י ורבא נחלקו האם חל חלות שם אבידה גמורה מעצמו אפילו בלי ידיעת הבעלים שהחפץ נאבד, י"ל דהיינו רק בדבר שאין בו סימן אולם בדבר שיש בו סימן לא חל שם אבידה משעה שנאבד ולא מהני היאוש שלאח"כ משום דבאיסורא אתא לידיה.

פירות מפוזרין - בבא מציעא כא

ואלו מציאות שלו וכו'.

וכמה פירות מפוזרין?

א"ר יצחק קב בארבע אמות

היכי דמי?

אי דרך נפילה אפלו טובא נמי

אי דרך הנחה אפלו בציר נמי מהכי לא

אמ' רב עוקבא בר חמא הכא במכנושתא דבידרי עסיקין

קב בארבע אמות לא טרח איניש בציר מהכי טרח איניש

בעי ר' ירמיה

חצי קב בשתי אמות [מהו

קב בארבע אמות טע' מאי משום דנפיש טרחיהו וחצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחיהו לא מפקר להו או

דיל' משום דלא חשיבי וחצי קב בשתי אמות כיון דלא חשיבי מפקר להו.

קביים בח' אמות מהו

קב בד' אמות טע' מאי משום דנפיש טרחיהו וכל שכן קביים בח' אמות דנפיש טרחיהו טפי מפקר להו או דיל'

משום דלא חשיבי וקביים בח' אמות הא חשיבי.

קב שושממי בד' אמות מהו

קב בד' אמות טע' מאי דלא חשיבי והני הא חשיבי או דיל' משום דנפיש טרחיהו והני נמי הא נפיש טרחיהו
ומפקר להו·
קב תמרי בד' אמות
קב רומני בד' אמות מהו
קב בד' אמות טע' מאי משום דלא חשיבי והני נמי לא חשיבי או דיל' משום דנפיש טרחיהו והני הא לא נפיש
טרחיהו ולא מפקר להו
מאי
תיקו
קביים בשמונה אמות מהו
תיקו·הל